

Lang zal ze leven

Melkkoeien gaan na een jaar of zes naar de slager. Gezondheidsproblemen zijn vaak een reden om ze af te voeren, maar met de juiste aanpak kunnen ze zeker twee jaar langer mee. Dat is goed voor het koeienwelzijn en levert geld én milieuvoordelen op.

TEKST HANS WOLKERS FOTOGRAFIE ISTOCK

Al meer dan twintig jaar is de gemiddelde levensduur van melkkoeien krap zes jaar. Het blijkt voor boeren lastig te zijn de dieren langer gezond en productief te houden. Maar volgens Roselinde Goselink, koe- en diervoedingsdeskundige bij Wageningen UR Livestock Research, is het wel degelijk mogelijk koeien langer te laten leven en de melkproductie op peil te houden. Dat zal wel veel voeten in de aarde hebben, ook al is het helder waar het mis gaat bij oudere koeien. 'Verminderde vruchtbaarheid, uierontstekingen, maar ook klauw- en pootproblemen komen veel voor', zegt Goselink. 'Dat zorgt voor een verminderde melkproductie.' Reden voor de boer de koe naar de slachterij te brengen.

Voor boer en beest zou het beter zijn als koeien langer, gezond leven. Vooral gedurende de eerste twee jaar investeert de boer veel in het opgroeiende dier. Pas na het eerste kalf, de koe is dan ongeveer twee jaar, begint de melkgift en verdient de boer zijn investering terug. Hoe langer de koe gezond blijft en melk geeft, hoe beter dat financieel voor de boer is en beter ook voor het welzijn van de koe. Maar ook het milieu is gebaat bij oudere koeien. Want in die eerste jaren gaan er extra veel voedingsstoffen, mineralen en vitamines in het groeiende dier, dat nog geen melk geeft, maar wel mest produceert. Dus hoe ouder het dier kan worden, hoe minder de milieubelasting per liter melk zal zijn. In 2011 formuleerde LTO Melkveehouderij de wens dat in 2020 de gemiddelde levensduur van melkkoeien met twee jaar is gestegen. Volgens Jelle Zijlstra, expert melkveehouderijsystemen van Wageningen Livestock Research, is die ambitie op die korte termijn niet haalbaar. 'Het is een complex proces waarbij we veel aspecten van de melkveehouderij moeten verbeteren', vertelt hij. 'Het zal zeker enkele tientallen

‘De weg naar de langlevende koe begint al voor de geboorte’

jaren duren voordat die doelstelling wordt gehaald. De weg van kalf naar oudere koe is nog niet tot in detail uitgestippeld, maar Goselink heeft wel ideeën hoe die er ongeveer uit komt te zien. Volgens haar moet het hele koeienleven gezonder worden. ‘Het traject naar de oudere koe begint al voor de geboorte’, legt ze uit. ‘Er is extra aandacht nodig voor erfelijke aanleg; gezonde nakomelingen zijn de basis van een lang en gezond koeienleven.’ Ook het opfokken van de kalveren moet extra aandacht krijgen, zodat de jonge dieren een goede start krijgen waardoor de kans op problemen later in het koeienleven zo klein mogelijk is. ‘Door gezondheidsproblemen van de koe in een vroeg stadium te voorkomen, is er een grotere kans op een gezonde oude koeiendag. Hiervoor is er een breed plan van aanpak nodig’, vindt Goselink. Zij wil onderzoeken wat een koe nu werkelijk nodig heeft om lang gezond en fit te blijven. Kan een zachtere stalvloer bijvoorbeeld, waarop de dieren grip hebben, kreupelheid en klauwproblemen voorkomen? Daarnaast is voldoende fysieke beweging nodig om spieren en botten gezond en sterk te houden. Kan weidegang daar misschien een rol in spelen?

EXTRA KWETSBAAR

Het aanpakken van extra kwetsbare perioden van de volwassen koe kan ook bijdragen aan een langer leven. Vanaf twee jaar krijgt een koe ongeveer elk jaar een kalf om de melkgift op peil te houden. Maar in de periode rond en net na het kalven is de koe kwetsbaar en heeft extra verzorging en aandacht nodig. Dit komt doordat de stofwisseling enorm verandert als de melkgift na het kalven op gang komt. Door die opstartende lactatie heeft de koe plotseling een enorme behoefte aan energie, eiwit en mineralen.

Als de voeding dan niet klopt, liggen calcium- en energiegebrek op de loer en die kunnen grote gevolgen hebben voor de gezondheid. De juiste voeding kan de koe ondersteunen en problemen voorkomen. Maar Goselink ziet ook andere mogelijkheden: die kwetsbare periode zo lang mogelijk uitstellen. ‘In plaats van de koe een keer per jaar te laten kalven, kun je proberen de duur van de melkgift te verlengen’, legt ze uit. ‘Dat kan wellicht door ander voer te gebruiken of door selectief te fokken op een langere lactatieperiode tussen de geboorte van kalfjes.’

In het traject naar oudere koeien is veel interdisciplinaire kennis en extra onderzoek nodig. Zo doet het project ‘Weerbaar Vee’ onderzoek naar de natuurlijke weerstand van koeien op het melkveebedrijf. In het project werken wetenschappers en boeren nauw samen. Daarnaast wordt samengewerkt met LTO in het project ‘Levensduur Melkvee Fase II’. Nieuwe inzichten komen aan de orde in de jaarlijkse cursus voor veehouders, die door Zijlstra is opgezet: Verlenging Levensduur van Melkvee van Wageningen Academy. ■

www.wageningenur.nl/levensduurmilkvee

WAGENINGEN ACADEMY

Wageningen Academy organiseert in maart 2015 weer de cursus Verlenging levensduur melkvee. Over maatregelen die koeien helpen gezond oud te worden.

Kijk voor meer informatie op www.wageningenacademy.nl